

Les Esplugues

Gaià

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector nord-est del terme de Gaià
Emplaçament	Ctra. BV-4401, al km. 11,5 pista asfaltada en direcció N-W i després E uns 1.200 m. I camí S 150 m
Alçada:	638

Coordenades:

Latitud:	41.96233
Longitud:	1.95122
UTM Est (X):	413091
UTM Nord (Y):	4646126

Classificació

Número de fitxa	08090 - 116
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Estructuralment bé. Coberts i habitatge abandonats i en estat precari
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	001402500DG14E0001BJ
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dl., 25/06/2018 - 02:00

Descripció

Masia de dimensions modestes, d'origen medieval, emplaçada a l'extrem d'un altiplà a l'inici de la vall que forma el torrent de cal Cisteller. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (amb planta baixa més un pis i golfes) que té adossat al nord-est un cobert de grans dimensions i, al costat oposat, un altre cobert més petit. Malgrat el seu origen medieval, l'edificació actual presenta un aspecte molt homogeni, amb un tipus d'obra que sembla bastida majoritàriament als segles XVIII-XIX. Així, la façana principal, encarada vers el sud-est, es distribueix de manera simètrica en base a tres eixos d'obertures. Al centre té el portal, rematat amb arc escarser, i un petit balcó al seu damunt. Les obertures són emmarcades amb llindes i brancals de pedra. En la resta de façanes les finestres són més irregulars. La majoria són emmarcades amb maó i alguna amb llinda de pedra. Els murs són de maçoneria, actualment a pedra vista. L'ampli cobert adossat a la dreta correspon a una pallissa. El cobert situat uns metres a l'esquerra és més estret i serveix per tancar una mena de clos o pati davanter que forma un terrassament respecte al nivell del terreny. Pocs metres al nord-est del conjunt hi ha una bassa i, al nord, vora el camí, un forn d'obra.

Observacions:

Informació facilitada per Josep M. Badia

Història

Segons dades recopilades per Josep M. Badia, aquest mas ja existia al segle XIV. Concretament s'esmenta en un document de 1330 de l'Arxiu Parroquial del Mojal, amb el nom llatinitzat de "Speluncha". Aleshores l'hereu era un tal Joan, i el mas formava part de la parròquia de Sant Esteve de Vilaramó. En un moment anterior a 1539 els masos de l'Espluga subirana, l'Espluga jossana i la Rovira van ser annexionats per la Vall de Vilaramó. Al segle XVII, en un capbreu del castell de Gaià de 1692-93 es continua parlant d'un mas anomenat "Spluga Sobirana" i un altre "Spluga Jussana", els dos pertanyents a la Vall de Vilaramó. El mas que s'ha conservat es troba a una alçada intermitja, de manera que no sabem si era el que estava situat més amunt o més avall. Ja entrat el segle XX les Esplugues continuava sent una masoveria de la Vall, i fins els volts de 1980 fou habitada per masovers, que llavors van marxar cap Avinyó. Des d'aleshores ha restat deshabitada.

Bibliografia

BADIA, Josep M (2016). "Història", Gaià, t'estimo. Reviu Gaià, Grup de Recerca, Gaià, p. 58, 65.
IGLESIAS PERA, Lluís (2006). Pla Especial Urbanístic pel qual es cataloguen les masies i cases rurals del municipi de Gaià. Ajuntament de Gaià (document no aprovat oficialment), núm. 45.

